

con justicia, ya que no se llegue al de *elección* y otras reformas análogas á las que rigen en los países bien constituidos. En cuanto á la Marina, la voz unánime del país pide la reorganización completa, constituyendo quizá el ramo de la Administración del Estado, que ha originado más severas censuras.

PABLO DE ALZOLA.

(Se concluirá)

MENDIKUTE¹

Ama garbiya maite degunak
izan gaitian beti euskaldunak.

Kantaz apaiñgarria
nik albanezake
zerutarañokua
jarriko nizuke;
senti detan neurriz
esango banuke,
baldin jakinduriaz
soill ez banegoke....
¡A! tontorcho zuti ori
sarjiñ bat litzake.

Bañan ez da neretzat
au egiten dana,
iturri bizi ortan
ez nagon erana;
ala guztiz nainuke

inundik albada,
argirotu biotzak
barren darukana:
¡atsedengarri onak
betoz neregana!

¡Zorioneko mendi
gallen ta zorrotza,
euskaldun jatorraren
buru ta biotza;
erruz oyarzundurik
guda—irrintz otsa...—
¡Zuk garaitu zenduan
Oktabio arrotza,
zuk etsai superra-ri
eman eriotza!

(1) Ernioko magalian dago tontor ospatsu ori, Lekobiden gaztelua izandu zana lengo denboretan.

Beti zerade izan
oroimengarria
baso-mutill sendoen
billera tokia;
kopeta erakutsirik
erramuz jantzia
¡zu zerade betiko
gandor miraria,
foru ta lege zarren
eskudataria!

Milla zortzireun eta
larogein bat urte
izango da kondaira
ziguzula bete
umant goienekoaz
mundua dan arte;
etzuen erroma-tar
panparroyak uste
Aitor emen gendunik
eta Mendikute.

Ez ere arkitzia
dardalarietan
aien diña ta geigo
euskal-mendietan;
etzekin, ez, Augusto-k
oien sabeletan
eta kantauriako
itsaso bagetan
oju santua zanik
entzuna batetan.

Zelai-chiki aldeko
zumardi batian
Mendikute jayo zan
atsegin aundian;
osagarriya franko

bazun ondorian,
kerizpe geldi era
ifar egalian,
zillar pitsa dirudin
korront ugarian.

¡Zeñen oparo dena!
¡zer alaitasuna
muntocho polit orrek
inguruan zuna!
Ernio-ri emanik
oju-erantzuna
jan irte zan betiko
izkuntza leguna,
an gure izate on
eta eztiduna!

Pozez ler egin nai zun
gure sorterriyak;
jara or Mendikute!
zioten choriyak,
¡goazen bere gañian
jartzera kabiya!
¡Ara or Mendikute!
berriz iturriyak
arengana bilduaz
ur bizi garbiyak.

Orla milla mesede
Jaunagaz arturik
—zeñak etzuan ezer
bada maitegorik—
sarri zeruko muga
legez aurkezturik
odoiratu zan oso
arretaz beterik,
jabe ta egilleari
esker eman nairik.

Ordu ezkeroztik da
goartari fiña
saldinkari guzien
beldur eta miña;
oiek damu zeukaten
ustez orren diña
anbat ere izanik
garaitu eziña;
¡Ja, ja! ¿Lekobideri
kendu goi erpiña?

Ama on bat mušuka
bere semeari
lezaioken bezela
gošatuaz ari,
modu orretan bada
gazteluchu ori,
Erniok maitatzen du
bulartuaz ongi:
¡begira zayozute
nola dan ageri!

Ain agitz eta ziur,
aín ondo jasua
nola dan euskaldunen
biotz indartsua;
berak ematen digu
birtute osua
eraz desegiteko
etoi char paltsua,
gu loipera sar naiaz
dabillen gaiztua.

Eunki onetan zenbat
gerraldi mendaro,
zenbat eraso larri
sufritzen oi dago;
bañan... orrengatikan

¿zer ajola zaio?
¿zeñek arri omena
epaituko dio
illezkorrago izanik
beste guzik baño?

Euskal-erriya iñoiz
ez liteke galdu,
ez liteke zokora
burrundaz amildu:
Ernioren kolkoa
¿nolatan arindu?
bere bular gozoa
zeñek ur samiñdu....?
¡Jaunak bakar bakarrik
lezake agindu!

Armincho pontzel orrek
baditu semiak
lañeztu asko baño
diraden obiak;
euskal-lurrak badauzka
oraindik umiak
puzoniyak beñere
ikutu gabiak,
antziñako lege ta
oituren zaliak.

Aldi batian aña
etzait iduritzen
ama euskarán negarra
degunik aditzen;
miñez zegoalarik
malkoak isurtzen...
¿zer gozaldiya berak
emango zioten
intzak dion bezela
sarjiñari ematen!

Berrirrotu ditzagun
lengo oroimen zarrak
ugariturik ziñez
naitasun elkarrak;
igortziyaz eman, bai,
amari laztanak
ez dezaten beñ esan
atze-erritarrek
kiskaldu gaituenik
bekaitzaren garrak.

Anayak bezelañe
bilgun on batian
laubak maite maitetsu
izandu gaitian;
¿al da gauz obegorik
euskaldun artian
biotzez jarraitzia
baño poz betian?
¿Al da munduan ezer
ain zori onian?

Zeru eder garbiya
lañorik ezduna
iñoiz marboillen jirak
agertzen diguna,
egal urdiñ urdiñak
zabaltzen dituna
lenbizi koroituaz
tontorrik altuna,
da sarri nere ustez
gure etorkizuna.

Mendikute gañean
urtu da elurra
baita ere lerdendu
aritzen egurra;
zer ondo sustraiturik

jayo geran lurra
ez da beñere izan
soill edo laburra,
etzayo faltatuko
arbolari ezkurra.

¡Udaberriyan daude
baso eta charak,
udaberriyan gure
mendi ta ibarrak;
zumar lodien tantai
billusi bakarrak
lorechoz erne dira
astinduz igarrak,
lorechoz erpiñ eta
aritzen indarrak!

.
¡O, iparcho biguna!
¡O, lurriñ eztiya!
¿zeñek alaitzen du gaur
umanten erriya....?
¡Ara Ernio mendi,
ara eguzkiya
errañuaz eritzen
odoi beltz nagiya!
jara non datorkigun
egun on berriya!

¡Begira Mendikute
arginguratua
laister amaituko da
ekaitz erasua;
sentierazten duna
likurta gozua
amar urte oyetan
loratzen dijua:
¡Arren, eskeñ iguzu
lenbailen frutua!

EMETERIO ARRESE.

Tolosan, Abenduaren 16-an 1898-an.

